زنجیرەیەك گوتار لە بارەی ناسنامە (7-8) بەختیار عەلی

ناسنامە لە نێوان یەکێتی سیاسی و یەکێتی نەتەوەییدا
عەبدولموتەلیب عەبدوڵڵا

_____-

قسەیەکی جوانی (نەسر حامد ئەبوزەد) لە بارەی ناسنامەوە هەیە، دەڵێت: ئەگەر ناسنامە وەك پێدراوێکی کۆنکریت و نەگۆ دابنێین، ئەوە ژەهرێکی کوشندەیە.. ئەو قسەیەی ئەبوزەد بە تایبەتی لە خەرهەڵاتی ناوەڕاستدا ئایدیۆلۆجیای ناسیونالیزممان بیر دەخاتەوە، بە مانایەکی دیکە ئەو قسەیە لە لایەك ناسنامە وەك ئایدیۆلۆجیا وەردەگرێت، لەلایەکی دیکە ناسنامە و ناسیونالیزم لە پیرۆزیی و ناوازەیدا دەبینێتەوە، هەموو لەیەکنزیکردنەوەیەکی ناسنامە و ناسیونالیزمیش دیدێکی دژگمایانە بە ناسنامە دەبەخشێت، چونکە خودی ناسیونالیزم لە خەرهەڵاتی ناوەڕاستدا جگە لە داکۆکیکردنێکی ناوازە، جگە لە پرنسیبێکی سیاسی پیرۆز شتێکی دیکە نییە! دەمەوێ بڵێم ئەوە داکۆکیکردنی ناوازەیی ناسیونالیزمە پێیوایە دەبێ یەکێتییەکی سیاسی و نەتەوەیی بەیەکەوە بگونجێنین، واتە دەبێ یەکێتی سیاسی لە سەر یەکێتی نەتەوەیی دامەزرابێت، ئەوانەی لە نێو یەك چوارچێوەی سیاسیدا دەژین، دەبێ بوونی نەتەوەیەك کۆیان بکاتەوە، دەبێ پیرۆزیی نەتەوەیی یەکیان بخات، بەو مانایەش دەبێ ناسنامەیەکی پتەو و نەگۆیان هەبێت، ئەوەش جادانی مەرگی ناسنامە و دابڕانی ناسنامەیە لە گەشەکردن و پێکەوە ژیان و کرانەوە و بەرەوپێشچوون، دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ ئەویدیکەدا.

(بەختیار عەلی محەمەد) ساڵی 1960 لە شاری سلێمانی گەڕەکی (ئیبراهیم پاشا) لە دایکبووە، قۆناغی سەرەتایی لە قوتابخانەی (شێخ سەلام) خوێندووە، دواتر ناوەندی ئەزمەر و دواناوەندی هەکەوتی هەر لە سلێمانی تەواو کردووە، لە زانکۆی سلێمانی چێتە بەشی (جیۆلۆجی- زەوی ناسی) و کاتێك زانکۆی سلێمانی گوازراوەتەوە بۆ شاری هەولێر ئەویش لە هەولێر درێژە بە خوێندن دەدات، لە سەرەتای هەشتاکاندا لە خێپشاندانی قوتابیاندا بەشدار دەبێت و بریندار دەبێت و بۆ ماوەیەك دەکەوێتە زیندانی بەعسییانەوە، پاش دەرچوونی لە زیندان بە یەکجاری واز لە زانکۆ دەهێنێ و هەر لەو کاتەدا

چامەی (نیشتمان) بۆاو دەکاتەوە، لە ساڵی 1985 ڕوو لە چیاکانی سەر سنور و کوردستانی ئێران دەکات، لە گەرمەی شەڕی خوێناوی عیراق و ئیران دەستنوسی یەکەمین ڕۆمانی بە ناوی (مەرگی تاقانەی دووەم) ئامادە دەکات و وەك دەستنوس دەمێنێتەوە و پاشان لە دوای ڕاپەڕینی ساڵی 1991 بە چاپی دەگەیەنێت… لە ساڵی 1994 ڕوو لە دیمەشق- سوریا دەکات و دوای نۆ مانگ لە مانەوەی لەوێ دەچێتە ئەڵمانیا تا ساڵی 1999 لە شاری فرانکفۆرت دەمێنێتەوە، پاشان بۆ شاری کۆڵن دەگوازێتەوە… نوسەر وەك بیرۆا دژ بە ئایدیۆلۆجیای تۆتالیتار و بیر تەسکی ئەدەبی و سیاسی و فەلسەفی وەستاوە، بڕوو بە بیری عەلمانی ئازاد و چەمکی جیاوازی و دیموکراسی دەدا. نزیکەی (30) کتێبی لە شیعر و ڕۆمان و لێکۆڵینەوە چاپ و بڵاو کردۆتەوە، بەرهەمەکانی بۆ سەر زمانی فارسی، عەرەبی، تورکی، ئینگلیزی، سویدی، ئەڵمانی تەرجەمەکراون، لە سایەی وەرگێڕانی ڕۆمانی (دواهەمین هەناری دونیا) بۆ زمانی ئەڵمانی لە 10/12/2017 خەڵاتی (نیلی زاکس)ی لە شاری (دۆرتمۆند) پێبەخشراوە.

(بەختیار عەلی) یەکێکە لەو نوسەر و ڕەخنەگرانەی دنیا، کە بە شێوەیەکی مەدڕن دژ بە بیر تەسکی ئایدیۆلۆجی و فەلسەفی قسان دەکات، بۆیە لە پێناسەی ناسنامەی کوردیدا ئەو یەکیەتییە سیاسییەی باسمان کرد و ئەو بنبەستبوونە دەخاتە بەر بەدواداچوون و ڕەخنەی فیکرییەوە… بۆگومان لە قسەکردن لە بارەی ناسنامە و چەمکی ناسنامە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا نابێ ئەو یەکێتییە سیاسییەی نێوان ئایدیۆلۆجیای ناسیونالیزم و ناسنامە لە بیر بکەین، چونکە گرنگترین شت بۆ سیستمی سیاسی ڕۆژهەڵاتی ئەوەیە، کە کێمەگا خانە خانە بکات، پڕسەی خانە خانەکردنی کێمەگا جگە لە تێکەڵکردنی ناسنامە و ناسیونالیزم، شتێکی دیکە نییە، بە دیوەکەی دیکەش هەمیشە ئایدیۆلۆجیای سیاسی و ناسیونالیزم تاکەکانی کێمەگا دەخاتە نێو ئەو خانانەی بۆی ئامادە کردووە، هەر بەو شێوەیەش لە کایەی ئایدیۆلۆجیای سیاسی و ناسیونالیزمی کوردیدا هەوڵی ناساندنی تاکەکانی کێمەگا دەدرێت و ناسنامەیەکی دیاریکراویان پێدەبەخشرێت! بەڵام مرۆڤ نابێ لە کایەی سیاسییدا بۆ ناسنامەی خۆی بگەڕێت، بەڵکو وەك بەختیار عەلی لە کتێبی (جوانییەکانی ناڕەکی، ل126، 147،212)دا دەڵێت: مرۆڤ دەبێ لە مێژوو و ئایین و سیاسەتدا بۆ ماناکانی بوونی خۆی بگەڕێت. چونکە کێشەی مرۆڤ لە دیدی بەختیار عەلیدا بە پلەی یەکەم وەك چۆن (عەلی حەرب) دەڵێت، لەگەڵ خۆیدایە، کەسێك نەتوانێ خۆی دروست بکات، کەسێك نەتوانێ خۆی ئازاد بکات، ناتوانێ لە ئازادکردنی کەسانی دیکەدا یان لە گۆڕینی واقیع و

بونیادنانی کەمەگادا بەشداری هەبەت… لە کتەبی جوانییەکانی ناکیدا پیوایە مژووی ئەمەی کورد مژووی توانەوەی خودە لە ئەویدیدا، مژووی تەامانی خودە لە ئەوانیدیدا، گەر چاوەك هەبەت ئەمە لە رەگایەوە سەیری خەمان بکەین، ئەو چاوەیە، کە لە ئەوانیدیکە قەرزکراوە…

خەرهەات لە مژوو بەدەرە، ئەو قسەیە بەو مانایەیە، کە سیاسەت لە خەرهەاتدا ئەو کەرەسە و رەگرەیە کە ناهەلە مژوو دەست پەبکات. سیاسەت هەرگیز لە خەرهەات ئەوە نەبووە، کە بانگدەرانی جای بە دەدەن، سیاسەت بەوە شکاوەتەوە کە مرەڤەکان لە جوغزی ناسنامەیەکی تەسکدا، لە جوغزی شەکی دوورودرەژی مان و نەماندا قەتیس بکات…
لە کتەبی (لە دیارەوە بە نادیار)دا دەەت: کاتەك کلتوری کوردی، پرسیارە جەوهەرییەکانی لە فیکردا دەکوژەت، ناتوانە لە سیاسەتدا بە دەستی بهەنەتەوە. وەك دەبینین پرسیاری جەوهەری بزوتنەوەی ناسیونالیزمی کوردی لە فیکردا ونە، وەك چەن پرسیاری تاکی کوردی لە ناسنامەدا نادیارە! ناسیونالیزمی کوردی هەرگیز بیری لە پرسیاری جەوهەری نەکردەتەوە، وەك چەن تاکی کوردی بیری لە جیاوازی و مرەڤایەتیبوونی ناسنامە نەکردەتەوە، هەرگیز ناسیونالیزمی کوردی پرسیاری خەی لە خەونی گەورەدا نابینەتەوە، وەك چەن تاکی کوردی تایبەتمەندی ناسنامە بە هەند نازانەت… ناسیونالیزمی کوردی بە درەژایی مژوو دراسەکردنی خەونی گەورەی بە ئەرکی خەی نەزانیووە، بە درەژایی دەیان سالی مژوو مرەڤی کوردی بە خەونی گەورە ئامادە نەکردووە… بەکو پشتی بە فاکتەرە غەیبی و خورافییەکانەوە بەستووە، هەزی ناسیونالیزمی کوردی لە بری ئەوەی ئومەدی خەی لە سەر ئەرزی واقیع بونیاد بنەت، لە بری ئەوەی ئومەدی راستەقینە بە تاکی کوردی ببەخشەت، خورافەتبازی کردەتە پیشە، لە بری ئەوەی ترسی لە واقیع هەبەت، ترسی لە سەر خورافەت بونیاد ناوە… ناسیونالیزمی کوردی بە هەموو تەمەنی خەی دروستکردنی دەوەتی کوردی فەرامەش کردووە، بە هەموو مژووی خەی بە هیچ جەرەك نە لە رووی دەروونی و نە لە رووی فیکری و سیاسی و عەقەییەوە تاکی کوردی بە دروستکردنی دەوەت ئامادە نەکردووە، وەك چەن نە جیهان، نە دەوروبەری خەی بە رووداوەکی لەو جەرە ئامادە نەکردووە.

کەی ئەو قسانە بە ئەوە نییە، وەنەی ناسیونالیزمی کوردی بە قەەمەکی رەش بکەشم، بەکو بە ئەوەیە رەنگەکانی ناسنامە وەك چەمکەکی نزیك لە چەمکی ناسیونالیزم لە دیدی بەختیار عەلی دیاری بکەم… بەام هەرگیز من لەگە ئەو خەکانە دژ نایەمەوە، کە لە یەك

شوێن و زێددا لە دایکبوون، بەڵکو لەگەڵ ئەو بیرکردنەوەیە ناگونجێم کە ناسنامە لە ناسیونالیزمی کوردی دەگرێ، ناسیونالیزم وەك کێنکریت و نەگێڕ سەیر دەکات، نەك وەك راپرسییەکی رێژانە!

بەڵام ناسنامە لە دیدی بەختیار عەلی نزیکە لە تەماشاکردنی نەتەوە وەك راپرسییەکی رێژانە، نزیکە لە بوونی تاکەکانی کێمەڵگا لە داکێکیکردنی هەتا هەتایی لە ژیان، بەو مانایەش ئەوە تاکە کەسە رێژانە هەڵوێستی خێی بەرانبەر نەتەوە دیاری دەکات، ئەوە تاکە کەسە رێژانە دیدی خێی بێ ناسیونالیزم، ناسنامە… نوێ دەکاتەوە. وەك دەرکەوتووە چەمکی ناسنامە چ وەك چەمکێکی سێنترال و چ وەك چەمکێکی ئایدیال، ترسناکترین چەمکە کە بشێ هەردوو رێێی پێزەتیف و نێگەتیف پراکتیزە بکات. دوێنێ رێێی کاریگەری لە هوشیارکردنەوەی گەلان و پراکتیزەکردنی خود دەگێڕا! ئەمێ بەردەوام لە کێشە و ململانێ و وێرانکردنی بەرژەوەندییە هاوبەشەکاندا تێخ دەکرێتەوە…

بەختیار عەلی لە کتێبی (چێژی مەرگدێستی، ناوەندی رێشنبیریی و هونەری ئەندێشە- سلێمانی، ل 80) ئەوەمان بیر دەخاتەوە، کە هەمیشە گەلانی دەستێیشتوو، هەمیشە دەسەڵاتی داگیرکار وێنەیەك بێ خێی دەکێشێ (یان بە مانایەکی دیکە رووییەکی ناسنامەی خێی پێشان دەدا) کە دواتر کەسانی بندەست دەبنە کێیلەی ئەو وێنەیە و کێیلەی ئەو رووە لە ناسنامە، کێی پەرچەکردارەکانیشیان دەبێتە وەڵامێك بێ ئەو وێنەیە، خەڵکانی بندەست لە بەر رێشنایی ئەو وێنەیە چاوەڕوانیەکی تایبەت پەروەردە دەکەن! هەر لەو کتێبەدا نموونەیەکی زێر جوان دەهێنێتەوە، نموونەی داگیرکاری دەسەڵاتی بەعس، نموونەیەك کە بەمێش رادەگات، ئەویش ئەوەیە کە دەڵێ لە سایەی حیزبی بەعس هەموو شێوەکانی دەسەڵات هەیبەتی خێیان و ئاڵاستە و مانای خێیان لە دەستدەدەن و دەبنە پاشکێی دەسەڵاتی بەعس. لەو نموونەیەدا باشترین پرێفیسێر ئەوە نییە، کە باش بیر دەکاتەوە، بەڵکو ئەوەیە باشتر بێتە بەعسی… ئەگەر بمانەوێت ئەمێی پێپێوانە بکەین، هیچ بیرکردنەوەیەکی قووێی ناوێت، زێر روونە دەیەوێت بێت، ئەوە ناسنامەی بەعسییانەیە بە پێی فاکتە ناوەکی و بیرکردنەوە و هەست و ئارەزوو و دنیابینیەکانی گوزارشت لە خێی دەکات، ئەوە دەسەڵاتی رەهای بەعسییەتە بە پێی کاریگەرە دەرەکی و گێڕانکارە کێمەڵایەتیەکانی خێی دەنوێنێ.

خێبەستنەوەی کوردی بە وێنەی بەعسەوە، تەماهیبوون بە ناسنامەی بەعس و دەسەڵاتی رەهای بەعسییەتەوە، جگە لەوەی گوزارشت لە کێمەڵێ کارەساتی مرێیی دەکات، جگە لەوەی بێنرخکردنی مرێڤی لێدەبێتەوە،

جگە لەوەی دەلالەت لە شۆفێنییەت دەکات، جگە لەوەی ستەم و زۆرداری و ملهوڕی دەنوێنێ… هەڵگری باوەڕێکیشە کە پێوایە حەقیقەتی رەها تەنها لای ئەوە، ئەو نوێنەری راستی و باشترینە… بەڵام ئەو بیرکردنەوەیە جگە لە تووندوتیژی و دواکەوتن و هەژاری، جگە لە تاك ناسنامەیی و رەسەنایەتی بێ بنەما هیچی دیکە نییە! ئەمڕۆ دنیا، دنیای بیرۆکەی جیاواز و فرە کلتووری و فرە ناسنامە و کرانەوە و رەنگاوڕەنگییە، دنیای داهێنان و ئازادی و تێپەڕاندن و بونیادنانەوەیە، نەك بنبەستبوون و تووندوتیژی و تەنگژەسازی و نەگونجان! کەواتە ئێمەی کورد لە بەردەم دروستکردن و پێکهێنان و هاوگونجانین، لە بەردەم قبوڵکردنی جیاوازیداین…

گۆڤاری شیکار ژمارە 23

بۆ خوێندنەوەی ژمارە23ی گۆڤاری شیکار کلیکی ئێرە بکەن …

ژیلەمۆیەك ئاگری کردەوە … نەجمەدین فارس

لەو کاتەوەی کە سەردەمی دوو چین و لەگەیدا دوو بەرژەوەندی جیاواز لەناو پێوەندی کۆمەڵایەتی و ئابووریدا درووست بوون، هەر لە هەمان کاتدا سەردەمکان ژیلەمیان بە سووتاندن و گەرتنی

خ‌یان ل‌ خ‌م‌شی سیست‌می پ‌شوویاندا ب‌ خ‌یان درووست کرد، چونک‌ ب‌رژ‌و‌ندی جیاواز س‌رچاو‌ن ب‌ درووست بوونی ک‌ش‌و ململان‌ی جیاواز،ل‌ پ‌ناوی ب‌د‌ستهـ‌نانی خواستی جیاواز.

وات‌ کات‌ک جیاوازی قو‌ درووست د‌ب‌ت ل‌ ن‌وان خ‌یان و ئ‌وانی تر،ه‌ر ئ‌و جیاوازیی‌ ه‌گروو درووستک‌ری ململان‌ و ک‌ش‌ی قوو‌ی ن‌وانیان د‌ب‌ت، ل‌ب‌ر ئ‌و‌ سیست‌م‌ جیاواز‌کانی مر‌ڤای‌تی ب‌پ‌ی ناو‌ک‌ی چینای‌تیان و ب‌رژ‌و‌ندی جیاوازی ناو سیست‌م‌ک‌یان،ب‌ ب‌رد‌وامی ل‌ کات و شو‌نی جیاواز جیاوازدا ب‌پ‌ی پ‌گ‌یشتن و قو‌بوون‌و‌ی جیاواز‌ی‌کانیان ململان‌ و ک‌ش‌کان ب‌ ژ‌ی تایب‌تی خ‌یان د‌ب‌ت و ژیل‌م‌ی گ‌گرتنیان ب‌ ب‌رد‌وامی ئامادی‌ ب‌ ئاگرکردن‌و‌، ه‌ر ب‌ی‌ ئ‌و‌ی ک‌ ل‌ تونسدا هات‌ پ‌ش س‌ر‌کی و‌ات‌ک‌یان تیایدا ه‌ه‌ات، کار‌کی ه‌ر ل‌ خ‌ی‌و‌ ن‌بوو‌ ب‌ ک‌وت ‌وویان ن‌داو‌. ب‌ک‌و س‌رچاو‌ی‌کی ل‌م‌ژین‌ی ه‌بوو‌ ل‌ ب‌ب‌شکردنی ز‌ری مر‌ڤ‌کانی ک‌م‌گای تونسی ئ‌م‌ش بوو‌ت‌ س‌رچاو‌ی ب‌رزبوون‌و‌ی داخواز‌ی‌کان ل‌ر‌و‌ش ‌ق و کین‌ی ج‌ماو‌ری بینین‌و‌ی ل‌ خ‌پ‌شاندان و پ‌لامارداندا ب‌رج‌ست‌ بوو.

ل‌ ‌ابردوودا کر‌کارانی کارگ‌کان و ه‌زی کاری ل‌س‌ر کار، س‌رچاو‌ی ش‌ش بوون ب‌ هاوکاری ب‌کاران ب‌ گ‌ینی سیست‌م‌کان، ب‌ام ب‌ه‌ی ت‌کنیک و ت‌کن‌ل‌ژیای ب‌رهم ه‌نان‌و‌، ک‌ بوو‌ت‌ ه‌ی ک‌مکردن‌و‌ی س‌رچاو‌ی ه‌زی کاری کر‌کاران ل‌ کارگ‌کاندا، ب‌ه‌ی ه‌ل و م‌رجی پ‌شک‌وتن‌و‌و دابش بوونی ه‌زی کار ل‌ جیهانداو ک‌م بوون‌و‌ی ب‌د‌ست ن‌ه‌نانی س‌رچاو‌کانی ژیان ل‌لای‌ن ز‌ر‌کی ئ‌ندامانی کر‌کاران و ب‌کارانی ک‌م‌گا جیاواز‌کان‌و‌، خ‌ریک‌ ج‌ماو‌ر‌کی ز‌رو ز‌و‌ندی ب‌کاران د‌بن‌ س‌رچاو‌ی ‌اپ‌ین و ش‌ش ب‌ هاوکاری کر‌کاران و ف‌رمانب‌رانی ل‌س‌ر کار و‌ک ئ‌و‌ی ک‌ ‌اپ‌ین ل‌ توونسدا ‌وویدا.

وات‌ سیست‌م‌کان چ‌ند ل‌ووی ت‌کنیک و ت‌کن‌ل‌ژیاو‌ ب‌ه‌زبن، ئ‌گ‌ر خ‌شگوز‌رانی ب‌ مر‌ڤ‌کانی ک‌م‌گاک‌ی درووست ن‌کات، ژیل‌م‌ی ناو ئاگردانی سیست‌م‌ک‌یان ه‌موو کات ئامادی‌ ب‌ ه‌گیرسانی ئاگری ش‌ش و ‌اپ‌ین، ئ‌و ‌اپ‌ین‌ی توونس ئ‌و‌ د‌س‌ل‌م‌ن‌ت‌و‌ ک‌م کردن‌و‌ی نان و بژ‌وی ژیان و ق‌رغ کردنی ئازادی ه‌ی‌ک‌ی گ‌ور‌ی‌ ب‌ گ‌شان‌و‌ی ژیل‌م‌ی خ‌ف‌کراو ل‌ک‌وتن‌و‌ی ئاگر‌کی گ‌ور‌، ه‌ر ب‌ی‌ س‌رچاو‌ی مر‌یی ه‌زی ش‌ش و ‌اپ‌ین‌کانی ه‌موو کات‌ک ل‌ ناوج‌رگ‌ی سیست‌م‌کاندا ئامادی‌یان ه‌ی‌، ب‌ام ل‌م‌ش گرنگتر ئا‌است‌کردنی داخوازی ئ‌ندام‌کانی و

دامەزراندنی جۆری پەیوەندی کۆمەڵایەتی و ئابووری و سیاسیەکی دواتریەتی، بە بۆای من ئەوەی کە لە تووندسدا هاتە بەرهەم دەبێت بە دواتر ئاسوودەیی دروست بکات لە کۆمەڵگاکەیاندا، بە گومان ئەمش بە بوونی حیزبی پێشڕەو ئامانجی هەزی ئازادی خوازوو یەکسان وویست دەبێت، لەبەر ئەوەی تەنها نەبێتە هەی گۆڕینی دەم و چاوەکان.

بەهەر حاڵ ئەوەی کە ڕوو دەدات دەبێت وانیان لە وەربگیرێت لە ئستاداو هەم بە ئایندەی ئاپۆین و شۆڕشە جاماوەریەکانی کۆمەڵگا جیاوازەکان، هەروەها دەبێت هەموو دەسەڵاتەکانی سیستەمەکانی گەی زەوی باش ئەوە بزانن کە ناتوانن بەر بەهەزی لافاوی جەماوەری کۆمەڵگاکەیان بگرن، هەرچەندە پەبن لە سەربازو هەزی تانک و تیارەو لە ڕووی لەجستی سەربازیشەوە زەر پێشکەوتووبن وە نابێت بەو هەیەوە بنازن و بەیین ئەوەی خەم بە خەم و ئەوەکەی تش هەر دەخەم، چونکە دەبێت ئەوە بزانن کە جام پە بوو لەی دەژڕ و هەموو شتەک لە باریکیدا دەپسێت، بەهام زەرداری لەوپەی ئستووریدا دەپسێت و یەکاڵا دەبێتەوە...

نەجمەدین فارس
١٥/١/٢٠١١

چیرۆک / شەقامی زیندانییەنەستالیژیاکان ... نوسینی: حەمە هیوا

گوبیستی ئەو گوتانم،کە پیاوە ناساغەکە دەیچپێنێت بە گوچکەی کچۆکەیدا.
ئەوکاتانەی باوک دێت و فرمێسکی کچە بچوکەکەی دێتە خوار،ئەمش دەگرین،دەگرین لەبەر ئەوەی نامانەوە بمرین.
جارەکیان هاتە لای فرۆشگایەک لە هەمان شوێن،ئەو فرۆشگایەی پیرەژنەکی پەککەوتوی گۆچان بە دەست خاوەنیەتی.
لەوێدا بیەکەم جار بەی دەرکەوت کە پیرەژن لەگەڵ ئەوەی پشتی

چماوتو درنگیش دبیستت ننگ هر نبیستت، بهرحال هاتئو و لە پشت یەکەک لە کاکانو کچ و باوک همایان ئاوگر بیەکتر کرد و هردوکیان چونە جەگای ژوان.

_باوکە دەمهەوەت لەت بپرسم ئەمەی مرۆڤ چەن دروست دەبین؟ئایە دایک و باوکان شەوان زاوزە دەکەن و ئەمە دروستدەبین؟یاخوود هەزەکی میتاڤیزیکی هەیە ئەمە دەهەنەتە بوون؟
_کچەکەم من ئەستا تەمەنم سە دەیە و نە ساڵەک دەبە.راستیەکەی مەبەستمە بەم ئەمە تەنها بە کردارەکی جوتبوون نایەینە دونیا،بەڵە هەزەک کە لەودیو سروشتە و لە نەوان بوون و نەبوندا ملیاران ساڵ شەری لەسەر دەکرە ئەمە دروست دەکات.
_باوکی باشم ئایە تە پەتوایە ئەو دونیا بونی هەیە،دەچەتە ئەندەشەتەو ئەمە دوای کەچی ئەبەدیمان جارەکی تر هەناسە وەرگرین و ببەخشین؟
_من بروام وایە بونی هەیە دونیای دواتر،ئەمەشت کە پەدەم لە خەا نیە،بەکو من پەلەنکاریم بە دەیەها شتی ئاڵز کردوە.پەیامی من لەردا ئەویە،دەبەت مرۆڤ هەمیشە خاوەن خودایەک بە،خودایەک هی هەمووان خودایەک هی مرۆڤەکان هی مەرولەکان هی گشت جانەوەرەکان.
ئەمە چوار زیندانین لە مەملەکەتەکی ڕەشەو نەردراوین بە ئەر،ئەمە دژی کوشتن دەستەکانین،دەمانهەوەت لە رەگای ئەو شتانەی کە بەسەرچون بریارەک بدەین،بەڵام بریارەکی پەزەتیڤ و ئەرەنی.

ئەمە لەر بەو زیندانین کە دەبەت هەمیشە لە جەنگ دابین،جەنگەکی پە لە کوژراوی ستەملەکراو،ئەمە بەو زیندانین کە دەبە هەمیشە سەبەکتە پە لە پیساییەکانمان بهەنینە ئەبەکت.
لەم شەقامەدا چوار کەس دەژین سە کچ و کوڵەک،ئەوەی کە ئەمانە دەکات بە نوسین منم،ناوم ئیلیایە.
سە زیندانیەکەی تر لە هەش خە چوون،دەمەکیشە لە هەش خە چوون،نازانم من وەک هەشدارەک،یاخوود وەک دوپەیەکی زیندوو چی بکەم بە بیانوو بە ئەوەی ئەوان بهەنمەو ئاگا.

ساڵی ٢٠٠٦ ی مانگی ڕەشەمە کە گەیاندراینە ئەر هیچ گرفتەک لە ئەستەمان نەبوو،هەر چوارمان خاوەن پیشەیەک بوین.
وەک ئاماژەم پەدا ئەستا ئەمە کورەکمان لەگەڵە کوڵەکی مەسیحیە و ناوی کریستیانە.
من و هەلینا و فاتیمەش سە کچین شەو و رەژ لەم شەقامە دەگوزەرنین،سە کچی دەستەمەکراسی دەست یادەوریە زیندە بە گەڵەکان.

ئەستا کە ساڵێک تەپەربوە بەسەر ئەم روداوە نەخوازراوانەوە زەر شت شایەنی باسن، بەڵام سەرکیترینیان ئەوەیە ئایە ئەمە چەنی زیندو دەبوینەوە.
دەبوو بگەڕەم بە شوەن ئەو کچە گومەایەی کە باوکی وەک ئینسایکەپیدیایەک وابوو بەی، بەڵام ئەفسووس ئەوەتاین بە هەش کەوتین و دەگەڵینەوە بە سەدەیەک پیش ئەستا و ،دواتریش پەشدەکەوین بە سەدەیەکی دی…

نوسینی/حەمە هیوا

مریەم سەعادەت ئەکتەری ناسراوی سینەما و تەلەڤیزیەنی ئەران، سەبارەت بە سینەمای منداڵان

مریەم سەعادەت: سینەماکارانی سینەمای منداڵ و مەرمنداڵ دەبە روانگەی خەیان نوە بکەنەوە
بەچی لە بواری ئەنیمەیشەندا لە ئەدەبیاتی دەوەمەند و ئەفسانە جوانەکان کەک وەرناگرین؟

مەنووچەهر جیهانی ـ "مریەم سەعادەت" ئەکتەری ناسراوی سینەما و تەلەڤیزیەنی ئەران دەڵەت: چارەنووسی فیلمەکانی منداڵان و ئەوەی کە "بە منداڵ" بەرهەم هەنراون، یا "سەبارەت بە منداڵ"ن دیار نیە.

بە پەی راپەڵتی لەژنەی راگەیاندنی سی و یەکەمین خولی فەستیڤاڵی نەونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مەرمنداڵانی ئیسفەهان، "مریەم سەعادەت" ئەکتەری ناسراوی سینەما و تەلەڤیزیەنی ئەران کە لە ساڵانی کار و چالاکیی خەیدا لە سینەما، شانە و تەلەڤیزیەن لە بواری منداڵ و مەرمنداڵ، بەرهەم گەلەکی درەوشاوەی لە کارنامەی خەیدا تەمار کردووە، لە وەامی ئەوەی کە نیاز و پەداویستیی سینەمای منداڵان و مەرمنداڵانی ئەمە چیە؟ رایگەیاند: لە سینەمادا دەبە بە منداڵان ئەرزش و بایەخ دابندرەت و بە شەوەیەکی

ساده چاو له نیازەکانیان نەکرێت. له هەمان کاتیشدا قسەکان به سادەیی بکرێن. منداڵان هەموو شتێک دەفامن و هەر بەم هۆیەش دەبێ به سەلیقە و شیاو لەگەڵ ئەو سەردەمەی کە تێیدا‌ین، بەرهەم ساز بکەین.

ئەکتەری فیلمی "ئۆپەراسیۆنی باخچەی ساوایان" به رەخنە گرتن له ڕوانگەی نوێ نەبوونەوەی ئەو هونەرمەندانەی کە له بواری سینەمای منداڵ و مۆرمنداڵدا کار دەکەن، درێژەی به قسەکانیدا گوتی: من کارگەلێکی زۆر له بواری منداڵان و مۆرمنداڵان له تەلەڤیزیۆن و تەنانەت شانۆدا دەبینم کە زۆربەی ئەوانە له دەیەی 50 تا 60ی کۆچی هەتاویدا وەامدەری نیازی بەردەنگی منداڵ و مۆرمنداڵ بوونە. مەبەستم ناوەرۆکی ئەوانە نیە، بەڵام لەم ڕۆژگارەدا کە منداڵان ئەنیمەیشۆن گەلی سەیر و سەمەرە دەبینن، بینینی کارگەلێک کە ریتمێکی ئارامی هەیە و بۆ منداڵان سەرنجڕاکێش نیە، هیچ سوودێکی نابێت.

سەعادەت بە هۆنانە ئارای پرسیارێک سەبارەت بە هاوکاری و پەیوەندیی سینەمای منداڵ و مۆرمنداڵ و ئەدەبیاتی دەوڵەمەندی وڵاتی ئێران گوتی: بۆچی له بواری ئەنیمەیشۆندا له ئەدەبیاتی دەوڵەمەند و ئەفسانە جوانەکان کەڵک وەرناگرین؟ و بۆچی چارەنووسی فیلمەکانی منداڵان دیار نیە؟ ئەوەی کە "بۆ منداڵ" بەرهەم هێناوون؟ یا "سەبارەت به منداڵ"ن؟!
ئەکتەری زنجیرەی "چیرۆکەکانی تا بە تا" به دەربڕینی ئەوەی کە لەگەڵ پێکهێنانی گۆڕانکاریی چڕ‌له هاوڕایە، بەڵام کاریگەری لەسەر سینەمای منداڵ و مۆرمنداڵی ئەمڕۆدا هەبێت، ئەوەشی ڕاگەیاند: ئێمە سینەماکارانێکی باشمان لەو وڵاتەدا هەیە کە کارەکەیان لەوپەڕی خۆیدا دەزانن، بەڵام لەوە دەچێت کەسانێک کە دەیانەوێت کاری ئامادە کردن و چێکردنی بەرنامە یا فیلمسازی بۆ منداڵ و مۆرمنداڵ ئەنجام بدەن، دەبێ شێوازی بیرکردنەوەی خۆیان لە نیاز و پێداویستیی ئەم بەرنامانەی تایبەت به بەردەنگەکانی منداڵ بگۆڕن و ڕوانگەی خۆیان نوێ بکەنەوە.

"مریەم سەعادەت" له وڵامی ئەو پرسیارەدا کە ئایا فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مۆرمنداڵان یارمەتیی گەشەکردنی ئەم جۆرە سینەمایەی له ماوەی ساڵانی بەڕەوچوونیدا داوە؟ گوتی: فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مۆرمنداڵان دەبێ به شێوەیەک بەڕەوبچێت کە پێکهاتەی فیلمە چێکراوەکان لەم بەشەدا لەسەر پەردەی سینەما ببینین. ئایا بۆیار وایە تەنیا شاهید و

چاوەری بەرهەمهێنان و چێکردنی چەندین فیلمی منداڵ و مەرمنداڵ بە شێوەی ساڵانە بین؟ ئەو سینەماکارانەی کە دەتوانن لە بواری منداڵ و مەرمنداڵدا چالاکی بکەن، نابێ کەمکەمەی فرێشتنی فیلمەکانیان هەبێت و ئەنگێزەیان بێ کار و چالاکیی لەم بەشەدا دەبێ زێر بێت.
سی و یەکەمین خولی فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مەرمنداڵان لە رێژانی 8 تا 14ی خەرمانانی ئەمساڵ رێکەوتی 30ی ئێگێست تا 5ی سێپتەمبری 2018ی زایینی لە دوو بەشی نەتەوەیی و نێونەتەوەییدا لە شاری مەژوویی ئیسفەهان لە وڵاتی ئێران بەڕێوەدەچێت.